

رویکرد خانواده‌ها در برابر معضل انحراف‌های اخلاقی در فضای مجازی

یک جامعه‌شناس می‌گوید: خانواده مهم‌ترین نهادی است که ارزش‌های اخلاقی را به افراد آموزش می‌دهد. خانواده می‌تواند اعضای خود را طوری تربیت کند که از انحراف‌ها و گمراهی‌های امروزی دوری کند و یک جامعه سالم بسازد.

یک جامعه‌شناس می‌گوید: خانواده مهم‌ترین نهادی است که ارزش‌های اخلاقی را به افراد آموزش می‌دهد. خانواده می‌تواند اعضای خود را طوری تربیت کند که از انحراف‌ها و گمراهی‌های امروزی دوری کند و یک جامعه سالم بسازد.

به گزارش نصر، در روزهای اخیر ویدئویی در فضای مجازی منتشر شد که همچنان در حال دست به دست شدن است. ویدئویی کوتاه از یک خواننده ایرانی خارج از کشور به نام ساسان حیدری یا همان ساسی مانکن. همزمانی اشتراک گذاری پی در پی این نماهنگ و واکنش‌های گسترده به آن، در مدتی کوتاه این ویدئو را در فضای مجازی پرمخاطب یا اصطلاحاً وایرال کرد.

درباره این کلیپ کوتاه، واکنش و بحث‌های بسیاری مطرح شده است. حتی بسیاری از شبکه‌های ماهواره‌ای به سراغ این سوژه رفتند و حتی میزگردهایی هم در این راستا شکل گرفت. کاربران مختلف شبکه‌های اجتماعی و بسیاری از نویسندگان و تحلیل‌گران نیز به سراغ این سوژه رفتند و در این باره، تحلیل و تک‌نگاری کرده‌اند. بسیاری از کارشناسان استفاده از مصادیق جنسی (استفاده از یک بازیگر فیلم‌های مستهجن) در این ویدئو را وسیله‌ای برای ترویج انحرافات جنسی به ویژه کودکان و نوجوانان عنوان کرده و نسبت به آن هشدار داده‌اند.

اما نگاهی که کمتر به آن پرداخته شد کارکرد نهاد خانواده به عنوان یک واحد اجتماعی در برابر آسیب‌های امروزی در چنین شرایطی است. اینکه آیا خانواده‌ها توانسته‌اند فضای فراهم‌کننده‌ای برای فرزندان‌شان را به راحتی از مسائلی اینچنینی در جامعه محافظت کنند و پیامدهای منفی آن را به حداقل برسانند؟ در اینکه سیستم آموزش و پرورش ما دچار نقص است، هیچ شکلی نیست اما در غیاب آن، آموزش و تربیت درون خانوادگی چقدر توانسته است این کاستی را پر کند؟ نسل امروز از اینترنت بیشتر از پدرمادر یاد می‌گیرد

مصطفی اقلیما جامعه‌شناس و رئیس انجمن مددکاری ایران در این باره به ایرناپلاس می‌گوید: خانواده کوچکترین نهاد اجتماعی در جامعه و چارچوبی است که کودک در آن متولد می‌شود، پسوند نامش را از آن می‌گیرد، حرف زدن، فکرکردن، غذاخوردن و لباس پوشیدن را از اعضای آن می‌آموزد و دست آخر در این نهاد است که خود را برای زندگی در محیط اجتماعی آماده می‌کند. در همه جای دنیا، پدر و مادر مهم‌ترین نقش را در تربیت فرزندان بازی می‌کنند، اما هر کدام از آنها به شیوه‌ای متفاوت فرزندان را جامعه‌پذیر می‌کنند. شیوه‌های متفاوت تربیت فرزند در خانواده موجب می‌شود فرد بزرگسالی که در جامعه مسئولیت‌های مختلف را برعهده می‌گیرد، گاه مطیع و فرمانبردار باشد و گاه خارج از چارچوب انتظارات جامعه عمل کند و این محصول تربیتی است که در خانواده فراگرفته.

اقلیما ادامه می‌دهد: اما مساله این است که امروز تربیت خانواده تا زمانی که بچه‌ها به اینترنت دسترسی ندارند جواب می‌دهد و می‌تواند موثر واقع شود زیرا بیشتر خانواده‌های ایرانی، خانواده‌های سنتی هستند و سواد کافی و درکی از این فضاها ندارند. بچه‌های این نسل هم مطیع تربیت سنتی پدرمادرها نیستند. نسل امروز از اینترنت بیشتر از پدرمادر یاد می‌گیرد. سوتفاهم نشود، اینترنت مساله نیست، عدم آموزش مناسب برای فرزندان مساله است.

فیلترینگ و آثار مخرب آن

رئیس انجمن مددکاری ایران می‌افزاید: آموزش مسائل جنسی در جامعه ما و عدم آموزش در سنین کودکی و نوجوانی مساله‌ای است که هنوز پاسخی برای آن نداریم و با مقاومت برخی نهادها روبه‌رو شده است. وقتی آموزش‌های لازم در سنینی که نوجوانان در معرض میلیون‌ها محتوای مختلف قرار می‌گیرند وجود ندارد نتیجه‌ای جز واگذار کردن زمین بازی تربیتی نوجوانان ندارد.

از دیگر سو، دسترسی به فیلترشکن‌ها و وی‌پی‌ان‌های مختلف نیز در این سال‌ها پدیده‌ای است که از کودک تا پیر با آن روبرو هستند. بعد از فیلترینگ، بخش زیادی از مخاطبان شبکه‌های اجتماعی برای دسترسی هرچه بهتر به سراغ فیلترشکن‌ها و وی‌پی‌ان‌های مختلف رفتند. اینکه همواره یک فیلترشکن روی گوشی همراه آدم‌ها روشن باشد یعنی این ابزارها هم وارد روزمره انسان‌ها شده و در ادامه مراجعه به محتوای غیراخلاقی هم راحت و روزمره شود.

این جامعه‌شناس ادامه می‌دهد: در خانواده، پدر و مادر مهمترین و تعیین‌کننده‌ترین نقش را در فرآیند یادگیری و تربیت فرزندان برعهده دارند. والدین برای کودک منبع آرامش، محبت، تغذیه و مراقبت هستند و به عنوان الگویی برای آنان محسوب می‌شوند. تقلید کودکان از والدین انتخابی نیست و ماهیت انسان او را به این تقلید و همسویی می‌کشاند. کودکان بیشتر از آن که به گفتار والدین عمل کنند، رفتار و عمل او را در نظر قرار می‌دهند و گفتن این جمله: «این کار اشتباه است، انجام نده» تا زمانی که والدین آن را انجام می‌دهند، هیچ کمکی به خودداری فرزند از این کار نمی‌کند. والدین نزدیک‌ترین فرد به کودک محسوب می‌شوند و بیشتر ویژگی‌های اخلاقی او در پی مراوده با این افراد شکل می‌گیرد.

به گفته وی، در خانواده ایرانی، مادر، فردی است که هر لحظه و هر جا نگاهش به کودک معطوف است. مادر، از نوزادی تا بزرگسالی کودک را تحت حمایت قرار می دهد و در کنار عشق و محبت از او مراقبت می کند و پدر، نقش الگویی دارد. فردی که در کنار قاطعیت و منصف بودن، پشتیبان کودک است و در همه شرایط، کودک تلاش می کند شخصیت خود را به شخصیت پدر نزدیک کند.

هرکسی برای هدایت در مسیر درست زندگی نیاز به راهنمایی دارد. خانواده است که می تواند با اعتماد و عشق کامل این راهنمایی را انجام دهد. اعضای خانواده می توانند شما را بدون هیچگونه توقع و مزایایی راهنمایی کنند. آنها می توانند شما را در زمینه های شغلی، ازدواج، سلامتی، روابط اجتماعی و سایر جنبه های زندگی راهنمایی کنند.

تغییر شکل خانواده ها و جای خالی پدربزرگ و مادربزرگ

اقلیما می افزاید: در بیشتر کشورها با گذشت زمان، پیشرفت صنعت و مدرن شدن زندگی، شکل خانواده تغییر زیادی می کند. یکی از جنبه های تغییر در خانواده، محدود شدن اعضای خانواده است. در خانواده های امروزی که از پدر، مادر و فرزندان تشکیل شده، حضور پدربزرگ و مادربزرگ در کنار اعضای خانواده کمتر دیده می شود، اما در بسیاری از کشورهای آسیایی و همچنین کشور ما، هنوز هم خانواده هایی هستند که پدربزرگ و مادربزرگ در کنار آنها زندگی می کنند یا به دلیل شاغل بودن مادر، کودک ساعات زیادی از شبانه روز را با پدربزرگ و مادربزرگ خود می گذراند، همین امر موجب افزایش تاثیرپذیری شخصیت کودک از این نسل می شود.

مطالعات نشان می دهد در کشورهای آسیایی از جمله ایران نقش پدربزرگ و مادربزرگ در تربیت فرزندان بسیار با اهمیت است و کودکان همان ویژگی هایی را که از پدر خود یاد می گیرند، از پدربزرگ و همان ویژگی هایی را که از مادر خود یاد می گیرند، از مادربزرگ خود نیز می آموزند. پدربزرگ و مادربزرگ با داشتن تجربه فراوان از زندگی می توانند کودک را برای تبدیل شدن به یک شهروند متناسب با جامعه آماده کنند.

این استاد دانشگاه معتقد است، با گذشت زمان و افزایش و رشد علم و وسایل ارتباط جمعی، شیوه تربیتی سنتی به مدرن تبدیل شده است. این روزها والدین به ویژه مادران با رفتن به کلاس های سبک زندگی و یادگیری چگونگی برخورد با فرزندان، همچنین با مراجعه به اینترنت و وسایل ارتباطی، از به روزترین شیوه های تربیتی آگاهند و آنها را در زندگی و برخورد با فرزندان به کار می بندند.

کشورهای اروپایی و غربی در بکارگیری شیوه تربیتی مدرن چندین دهه جلوتر از کشورهای سنتی و پایبند به آداب و رسوم هستند. در این شیوه تربیتی که محصول کشورهای اروپایی است، والدین تلاش می کنند استعداد فرزندان خود را شکوفا کنند.

جامعه با اخلاق از خانه و خانواده شروع می شود

وی می گوید: اینکه کدام روش تربیتی درست و کدام غلط است را باید با توجه به فرهنگ و شرایط هر جامعه سنجید، اما آنچه از مقایسه سیستم تربیتی ایران با کشورهای اروپایی مشخص می شود، همگرایی سیستم تربیتی در کشورهای مختلف است. سیستم تربیت ایرانی در سال های اخیر گرایش زیادی به پیروی از شیوه تربیتی اروپاییان داشته و روزه روز بر شباهت سیستم های تربیت فرزندان در کل جهان افزوده می شود.

اقلیما یادآور می شود: در نهایت خانواده مهم ترین نهادی است که ارزش های اخلاقی را به افراد آموزش می دهد. خانواده می تواند اعضای خود را طوری تربیت کند که از انحراف ها و گمراهی های امروزی دوری کند و در عوض یک فضای سالم به وجود بیاورد. اگر بخواهیم یک جامعه با اخلاق داشته باشیم باید آن را از خانه و توسط خانواده بیاموزیم.

خبرگزاری ایرنا